

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z wniosku S. T.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
z udziałem zainteresowanego K. K.
o ustalenie ustawodawstwa,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 15 stycznia 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 lipca 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 lipca 2017 r., III AUa [...] Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację, wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w G. z 18 listopada 2016 r., VIII U [...], oddalającego odwołanie S. T. (powód) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. (organ rentowy) z 9 grudnia 2015 r., stwierdzającej, że K. K. (zainteresowany), zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako pracownik powoda, nie podlegał polskiemu ustawodawstwu w okresie od 4 sierpnia 2014 r. do 3 sierpnia 2015 r.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł powód, zaskarżając go w całości.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż Sąd drugiej instancji dokonał błędnej wykładni art. 13 ust. 1 pkt a i b (i) rozporządzenia Parlamentu

Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L Nr 166, s. 1; dalej jako rozporządzenie 883/2004) w związku z art. 14 ust. 5, 5b i 8 a oraz art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 2009 Nr 284, s. 1, dalej jako rozporządzenie 987/2009), bowiem rozporządzenie 987/2009 wskazuje wprost, że w celu określenia, czy „znaczną część pracy jest wykonywana w danym państwie członkowskim, należy uwzględnić kryteria orientacyjne, którymi w przypadku pracy najemnej są: czas pracy lub wynagrodzenie”. W ocenie pełnomocnika płatnika składek powyższe w sposób wyraźny wskazuje, że „wykonywanie pracy” w rozumieniu rozporządzeń jest zbieżne z „czasem pracy” czy też „wynagrodzeniem”. Tym samym zasadna jest teza, że „normalne wykonywanie pracy najemnej” o której mowa w art. 13 rozporządzenia 883/2004 obejmuje również stan „pozostawania w gotowości do pracy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

W sytuacji oparcia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, na przesłance jej oczywistej zasadności, konieczne jest przedstawienie w uzasadnieniu odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy juredycznej sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

zobowiązuje go do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną (postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695).

Powód tymczasem, wskazując na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, w istocie opiera ją na odmiennej ocenie ustaleń faktycznych sprawy, w której miały zastosowanie przepisy wspólnotowej koordynacji. W tych okolicznościach Sąd Najwyższy stwierdza, odwołując się do wyroku Sądu Najwyższego z 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12 (OSNP 2014 nr 3, poz. 47), że zgodnie z art. 1 pkt a rozporządzenia 883/2004, do celów stosowania rozporządzenia określenie „praca najemna” oznacza wszelką pracę lub sytuację równoważną, traktowaną jako taką do celów stosowania ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego państwa członkowskiego, w którym taka praca lub sytuacja równoważna ma miejsce. Istotne jest zatem, że wnioskodawca wszedł w stosunki ubezpieczenia społecznego o charakterze transgranicznym przez jednoczesne wykonywanie działalności w różnych państwach, co warunkowało konieczność zbadania, czy spełnia warunki ubezpieczenia ustanowione przez system zabezpieczenia społecznego w prawie krajowym wskazanym przez normy kolizyjne jako właściwe (wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 15 grudnia 1976 r., C-39/76, *L.J. Mouta*, EU:C:1976:181; z 10 marca 2011 r., C-516/09, *T. Borger*, EU:C:2011:136). W tym wypadku organ rentowy miejsca zamieszkania wnioskodawcy był uprawniony do wskazania ustawodawstwa właściwego stosownie do art. 13 ust. 3 rozporządzenia 883/2004 (wyrok Sądu Najwyższego z 23 sierpnia 2007 r., I UK 68/07, OSNP 2008 nr 19-20, poz. 300). Nie miał natomiast kompetencji do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym. Ocena ta mogła nastąpić wyłącznie na podstawie wskazanych przez normę kolizyjną przepisów miejsca świadczenia pracy i być dokonana tylko przez organ władny te przepisy stosować. Określenie ustawodawstwa właściwego wskazującego na instytucję miejsca świadczenia pracy najemnej wyłącza ocenę przez instytucję miejsca zamieszkania, czy stosunek prawny będący podstawą

objęcia ubezpieczeniem społecznym w kraju świadczenia pracy jest ważny według prawa miejsca zamieszkania ubezpieczonego. W wyroku w sprawie I UK 68/07, Sąd Najwyższy uznał, że nie jest dopuszczalna ocena stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim przez instytucję miejsca zamieszkania osoby wnoszącej o ustalenie właściwego ustawodawstwa. Stwierdzenia spełnienia warunków ubezpieczenia społecznego w systemie prawnym państwa wykonywania pracy podlegającym koordynacji na podstawie rozporządzenia 883/04 dokonują organy właściwe do stosowania tego prawa. Zgodnie z ustaleniami faktycznymi, organ rentowy w związku z pismem Urzędu Federalnego Ubezpieczenia Społecznego w Belgii, zawierającym wniosek o cofnięcie zaświadczeń A1 wystawionych przez organ rentowy dla pracowników płatnika składek, wszczął postępowanie wyjaśniające, gdyż zgodnie z ustaleniami instytucji belgijskiej płatnik nie spełniał warunków do otrzymania formularzy A1 w trybie art. 13 rozporządzenia 883/2004, gdyż jego pracownicy wykonywali pracę tylko na terenie Belgii. Po przeprowadzeniu kontroli organ rentowy uchylił zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego, wystawione na formularzu A1 dla zainteresowanego we wskazanych okresach, stwierdzając, że zgodnie z generalną zasadą ujętą w art. 11 ust. 3a rozporządzenia 883/2004 w okresie objętym decyzją właściwe wobec zainteresowanego jest ustawodawstwo belgijskie. Sąd Najwyższy zaznacza, że w aspekcie prawnym nie ma żadnych przepisów, które uniemożliwiałyby organowi rentowemu zmianę decyzji w zakresie podlegania przez konkretną osobę ubezpieczeniom społecznym w kraju, który dany organ rentowy reprezentuje. Takich przepisów nie zawiera ani rozporządzenie 883/2004, ani rozporządzenie 987/2009. Co więcej, w art. 5 ust. 1 rozporządzenia 987/2009 wprost przewidziano, że dokumenty wydane przez instytucję państwa członkowskiego do celów stosowania rozporządzenia 883/2004 i rozporządzenia 987/2009, stanowiące poświadczenie sytuacji danej osoby oraz dowody to potwierdzające, na podstawie których zostały wydane te dokumenty, są akceptowane przez instytucje pozostałych państw członkowskich do momentu, gdy nie zostaną wycofane lub uznane za nieważne przez państwo członkowskie, w którym zostały wydane. Oznacza to, że przepisy prawa europejskiego wprost przewidują możliwość wycofania lub uznania za nieważne dokumentów

poświadczających sytuację danej osoby m.in. w zakresie podlegania systemowi ubezpieczeń społecznych danego kraju (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2017 r., II UZ 109/17, OSNP 2018 nr 8, poz. 114).

Mając na względzie powyższe rozważania Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.